

LE
OPERE POSTUME

DI
VITTORIO ALFIERI

VOLUME XVII

57-211913

BRESCIA
PER NICOLÒ BETTONI
MDCCCX

For information
See also 100-10000
OCCUP
100-10000

2119187-54

COMMEDIE

DI

PUBLIO TERENCE

TRADOTTE

DA

VITTORIO ALFIERI

COL TESTO A FRONTE

P. TERENTII

HECYRA

ACTA LUDIS ROMANIS, SEX. JULIO CAES. CN. CORNELIO
DOLABELLA. AEDIL. CUR. NON EST PERACTA TOTA. MO-
DOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS PARIB. CN. OCTA-
VIO. T. MANLIO COSS. RELATA EST ITERUM LUDIS
FUNEBRIBUS. RELATA EST TERTIO, Q. FULVIO, L. MAR-
CIO AEDILIBUS CURULIBUS.

PERSONAE

PROLOGUS

PHILOTIS, MERETRIX

SYRA, ANUS

PARMENO, SERVUS

LACHES, SENEX

SOSTRATA, MULIER

PHIDIPPUS, SENEX

PAMPHILUS, ADOLESCENS

MYRRHINA, MULIER

SOSIA, SERVUS

BACCHIS, MERETRIX

PERSONAE MUTAE

PHILUMENA

SCIRTUS, puer

PERSONAGGI

FILOTI, MERETRICE

SIRA, VECCHIA

PARMÉNONE, SERVO

LACHÉTE, VECCHIO

SOSTRATA, MADRE DI PANFILO

FIDIPPO, PADRE DI FILOMÉNA

PANFILO, MARITO DI FILOMÉNA

MIRRINA, MADRE DI FILOMÉNA

SOSIA, SERVO

BACCHIDE, MERETRICE

FILOMÉNA,	}	Che non parlano.
SCIUTO,		

HECYRAE
A R G U M E N T U M

C. SULPICIO APOLLINARI

AUCTORE

Uxorem duxit Pamphilus Philumenam,
Cui quondam ignorans Virgini vitium obtulit:
Ejusque, per vim quem detraxit, annulum
Dederat amicae Bacchidi meretriculae:
Dein profectus in Imbrum est: nuptam haud at-
tigit.

Hanc Mater utero gravidam, ne id sciat socrus,
Ut aegram ad sese transfert. Revenit Pamphilus:
Deprehendit partum, celat: uxorem tamen
Recipere non volt. Pater incusat Bacchidis
Amorem. Dum se purgat Bacchis, annulum
Mater vitiatae forte agnoscit Myrrhina.
Uxorem recipit Pamphilus cum Filio.

P. TERENTII

HECYRA

PROLOGUS

*Hecyra est huic nomen fabulae. Haec cum
data*

Est nova, novum intervenit vitium et calamitas,

Ut neque spectari, neque cognosci potuerit:

Ita populus studio stupidus in funambulo

*Animum occuparat. Nunc haec plane est pro
nova:*

Et is, qui scripsit hanc, ob eam rem noluit

Iterum referre, ut iterum possit vendere.

Alias cognostis ejus: quaeso, hanc noscite.

ALTER PROLOGUS

Orator ad vos venio ornatu prologi;

Sinite exorator sim; eodem ut jure uti senem

Liceat, quo jure sum usus adolescentior,

*Novas qui exactas feci ut inveterascerent,
Ne cum poeta scriptura evanesceret.
In his, quas primum Caccili didici novas,
Partim sum earum exactus, partim vix steti.
Quia scibam dubiam fortunam esse scenicam,
Spe incerta, certum mihi laborem sustuli.
Easdem agere coepi, ut ab eodem alias disce-
rem*

*Novas studiose, ne illum ab studio abducerem.
Perfeci ut spectarentur: ubi sunt cognitae,
Placitae sunt. Ita poetam restitui in locum,
Prope jam remotum, injuria advorsarium
Ab studio, atque ab labore, atque arte musica.
Quod si scripturam sprevissem in praesen-
tia, et*

*In deterrendo voluissem operam sumere,
Ut in otio esset, potius quam in negotio;
Deterruissem facile, ne alias scriberet.
Nunc quid petam, mea causa, aequo animo
attendite.*

*Hecyram ad vos refero, quam mihi per silen-
tium
Nunquam agere licitum est, ita eam oppressit
calamitas.*

*Eam calamitatem vostra intelligentia
Sedabit, si erit adiutrix nostrae industriae.*

Cum primum eam agere coepi, pugilum gloria ,

Funambuli eodem accessit expectatio;

Comitum conventus, strepitus, clamor mulierum

Fecere, ut ante tempus exirem foras.

Vetere in nova coepi uti consuetudine,

In experiundo ut essem. Refero denuo;

Primo actu placeo cum interea rumor venit,

Datum iri gladiatores: populus convolat:

Tumultuantur, clamant, pugnant de loco.

Ego interea meum non potui tutari locum.

Nunc turba nulla est: otium, et silentium est.

Agendi tempus mihi datum est: vobis datur

Potestas condecorandi ludos scenicos.

Nolite sinere per vos artem musicam

Recidere ad paucos. Facite, ut vestra auctoritas

Meae auctoritati faulrix adjulrixque sit.

Si nunquam avare pretium statui arti meae,

Et eum esse quaestum in animum induxi maximum,

Quam maxime servire vostris commodis;

Sinite inpetrare me, qui in tutelam meam

Studium suum, et se in vostram commisit fidem,

*Ne eum circumventum inique iniqui irri-
deant.*

*Mea causa causam accipite, et date silentium,
Ut lubeat, scribere aliis, mihi que ut discere
Novas expediat, posthac pretio emtas meo.*

L' ECIRA

HECYRA

ACTUS PRIMUS

SCENA PRIMA

PHILOTIS, SYRA

PHILOTIS

*P*er pol quam paucos reperias meretricibus
Fideles evenire amatores, Syra.

*Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi,
Quam sancte , ut quivis facile posset cre-
dere ,*

*Nunquam , illa viva , ducturum uxorem do-
mum !*

En , duxit.

SYRA

Ergo propterea te sedulo

*Et moneo , et hortor , ne cujusquam mise-
reat ,*

*Quin spolies , mutiles , laceres , quemque
nacta sis .*

L' ECIRA

ATTO PRIMO

SCENA PRIMA

FILOTI, SIRA

FILOTI

Sira, affè, che ben pochi amanti fidi
Toccano in sorte alle sgualdrine. Quanti
Giuramenti non fea Panfilo a Bacchide,
Sì sacrosanti, e tanto ripetuti,
Che niuno avria potuto creder mai,
Che, vivent' ella, Panfilo ammogliarsi
Nè vorria, nè potria! Per l'appunto,
Ecco ch'egli ammogliossi.

SIRA

E per l'appunto,
Questa è cagion ch'io sempre te la prédico,
Di non aver pietà di amante niuno,
E di spogliarne quanti tu ne afferri,
E pelarli, e spolparli, e divorarli.

PHILOTIS

Utin' eximium neminem habeam?

SYRA

Neminem:

Nam nemo illorum quisquam, scito, ad te venit,

Quin ita paret sese, abs te ut blanditiis suis

Quam minimo pretio suam voluptatem expleat.

Hiscine tu, amabo, non contra insidiabere?

PHILOTIS

Tamen pol' eandem injurium est esse omnibus.

SYRA

Injurium autem est ulcisci adversarios?

Aut qua via te captent illi, eadem ipsos capi?

Eheu me miseram! cur non aut istaec mihi

Aetas et forma est, aut tibi haec sententia?

FILOTI

Che a toccar non me n'abbia un qualche opímo?

SIRA

A te, no: perchè sappi, che ciascuno
 Che ci vien, si prepara cosí bene
 † A lusingarti co' suoi vezzi, ch'abbia
 Egli a goderti poi pel meno costo
 Che possibil saragli. Or tu in costoro
 Non volgerai le loro insidie stesse?

FILOTI

Eppur, l'è villania trattarli tutti
 A questo modo.

SIRA

È villania fors'ella

Il vendicarsi de' nemici? il porli
 Ne' lacci, in cui farti incappar vuonn'essi?
 Meschina me! che non ho io piuttosto
 Questa tua giovenil bellezza? oppure,
 Che non hai tu quest'alto mio pensare?